

INVENTARIS MONUMENTEN IN GAVERE

Titel van het monument : **OUD BURCHTMONUMENT**

Deelgemeente : Gavere

Straat/plein : Oostmuur van het parkje voor het Gemeentehuis

Materiaal : Blokken Doornikse kalksteen, gerecupereerd uit de voormalige burchtsite

Initiatiefnemer : Dr. Prof. Sander Evrard (Gent)

In de geschiedenis van Vlaanderen en de Scheldestreek heeft Gavere eeuwenlang een belangrijke rol gespeeld. Nadat het kasteel van 1658 af werd afgebroken, zouden de allerlaatste overblijfselen dankzij een paar amateurarcheologen (prof. Dr. Sander Evrard, Louis Van Quaille en Antoine De Smet) terug in de kijker komen. De beperkte archeologische opgravingen in 1950-1960 en 1970 brachten toch nog tal van merkwaardige vondsten aan het licht. In de oude Scheldeoeveren werd na enig graafwerk zelfs de fundering van een slottoren goed zichtbaar. Dr. S. Evrard bouwde met dit gerecupereerd burchtmateriaal in 1969 een bescheiden monument tegen de oostmuur van het park van het gemeentehuis. Andere waardevolle restanten werden in een fraaie kijkkast in de raadzaal van het gemeentehuis geplaatst.

Bibliografie : De oude burcht en het nieuwe burchtmonument te Gavere
Paul Kongs – Antoine De Smet
Uitgave VVV 't Gaverland, 1944

Titel van het monument : **NIEUW BURCHTMONUMENT**

Deelgemeente : Gavere
Straat/plein : Aan de voet van de nieuwe Scheldebrug
Materiaal : Betonkern + afwerking met Doornikse kalksteen
Initiatief en ontwerp : Paul Kongs, Antoine De Smet en Gemeentebestuur

- A. De waterburcht te Gavere werd gebouwd kort na 1048 dicht bij de Scheldeoever. De Heren van Gavere zorgden ervoor dat de donjon tot een merkwaardig kasteel zou worden uitgebouwd. Een prent in de beroemde 'Flandria Illustrata' van A. Sanderus uit 1641 geeft ons de enige bekende afbeelding van het kasteel. Strategisch gelegen tussen Gent en Oudenaarde zou het herhaalde malen, – vooral in 1453! als bolwerk! fungeren. In 1658 werd het op bevel van Lodewijk XIV en door de Franse maarschalk Turenne ontmanteld.
- B. Het tweede burchtmonument dat onthuld werd op 18 juni 1994, is ontstaan vanuit de gedachte de verdwenen burcht met een nieuwe burchttoren opnieuw in de herinnering op te roepen. Bewust werd de grijsblauwe Doornikse steen daarvoor gebruikt. Op de herinneringssteen vind je alle gegevens met achteraan een bronzen "zegel" die verwijst naar de beroemde Raessen van Gavere.

Bibliografie : De oude burcht en het nieuwe burchtmonument te Gavere
Paul Kongs – Antoine De Smet
Uitgave VVV 't Gaverland, 1994

Titel van het monument

:

SLAG BIJ GAVERE ("VALEIR")

Deelgemeente

:

Gavere

Straat/plein

:

Voortuin van het gemeentehuis

Materiaal

:

Franse Euvillesteen + Doornikse kalksteen

Kunstenaar

:

Frans Tinel (Gent)

Het beeld – initiatief van een herdenkingscomité 1453–1953 uit Gent en Gavere – stelt een treurende Gentse krijger voor. Het is ongeveer 3 meter hoog. Het voetstuk is in Doornikse kalksteen, afkomstig van de resten van de Gaverse burcht. De prijs van het beeld in Euville-steen bedroeg 50.000 BEF. In de voet werd volgende tekst gebeiteld:

Slag bij Gavere 23 juli 1453
Zij gaven hun leven voor vrijheid en volk

Het beeld werd aan de Markt onthuld op 9 augustus 1953 n.a.v. de herdenking – na 5 eeuwen – van deze verschrikkelijke veldslag. Aan Gentse zijde vielen toen vele duizenden doden.

Op 31 augustus 1990 zou het naar de tuin van het gemeentehuis worden verplaatst. De volksnaam "Valeir van de moart" en "Valeir" ontstond vanuit een zekere "gelijkenis" met Valeir Stevens, een Gaverse schrijnwerker.

Bibliografie

:

De Slag bij Gavere
Antoine De Smet
VVV 't Gaverland, 2003

Titel van het monument

:

SLAG BIJ GAVERE

Deelgemeente

:

Semmerzake

Straat/plein

:

Kerkhof van Semmerzake – Dorpstraat

Materiaal

:

Doornikse steen + ijzeren kruis + bronzen plaat

Kunstenaar

:

Ontwerp: architect André De Martelaere
Bronzen plaat: George Vindevogel (Gent)

Eén jaar na de inhuldiging te Gavere (1953) van de Gentse Krijger aan de Markt heeft ook Semmerzake – vanuit een zekere frustratie – eveneens een klein monument opgericht. De eigenlijke veldslag tussen de opstandige Gentenaars en Hertog Filips de Goede werd immers niet te Gavere (waar het Bourgondisch leger kampeerde en de overgave plaatsvond) maar in de weiden van Semmerzake beslecht.

Bibliografie

:

De Slag bij Gavere
Antoine De Smet
Uitgave VVV't Gaverland, 2003

Titel van het monument : **GEDENKPLAAT HENRI DE COCKER**

Deelgemeente : Vurste
Straat/plein : Aan het kerkhof te Vurste – zijgevel van woonhuis
Materiaal : Bronzen plaat
Initiatief : Gemeentelijke Culturele Raad – VVV 't Gaverland

Henri De Cocker werd op 15 september 1908 geboren uit een landbouwersgezin te Vurste. Als jonge snaak werd hij reeds vroeg ingeschakeld als seizoenarbeider. Maar 'Rie' toonde een aangeboren talent om te tekenen en koppig ging hij studeren aan de Gentse Academie. Met zijn leergierigheid en kritische ingesteldheid en gehard door het leven, liet deze gastvrije vrijgezel zich opmerken als een zeldzame figuur. Van al de -ismen in de kunst zal het expressionisme sterkst beklijven in zijn koppige boerenziel. Naast tal van fietsreizen zijn er ook tentoonstellingen in grote steden. Hij oogst bewondering met zijn thema's: de vrouw, bloemen, en landelijke taferelen. Hij vindt de dood als fietser op 2 november 1978 op de St. Lievensbrug te Gent. Hij ligt begraven nabij zijn woonhuis op het kerkhof te Vurste.

Bibliografie : Hulde aan Henri De Cocker 1908–1978
Paul Kongs
VVV 't Gaverland – Gemeentebestuur

Titel van het monument : **GEDENKPLAAT LOUIS DE MEESTER**

Deelgemeente : Semmerzake
Straat/plein : Aan het woonhuis in de Louis De Meesterstraat
Materiaal : Bronzen plaat
Initiatief : Gemeentelijke Culturele Raad – VVV 't Gaverland

Louis De Meester werd geboren te Roeselare op 28 oktober 1904. Hij overleed te Semmerzake op 12 december 1987. Hij was componist en directeur van het muziekconservatorium van Meknès in Marokko (1933–1937). In 1945 werd hij musicus-modulator bij de BRT te Brussel en tot 1969 had hij de artistieke leiding van het Instituut voor Psycho-akoestiek en Elektronische Muziek aan de Rijksuniversiteit te Gent. Hij was autodidact. In 1957 verwierf hij de Italiaprijs met "De grote verzoeking van Sint-Antonius", een radio-opera op tekst van Michel de Ghelderode. Hij schreef orkestmuziek (o.a. "Magreb"), een serenade voor strijkers en klavecimbel, drie pianoconcerti, een cantate, een opera, kamermuziek, piano-, toneel- en filmmuziek. In 1980 werd hem het eredoctoraat verleend aan de universiteit te Gent.

Bibliografie : Herinneringsbrochure Louis De Meester – Componist

Titel van het monument

:

SCHEPENBRIEF VAN BOCHOUTE

Deelgemeente

:

Dikkelvenne (wijk Bochoute)

Straat/plein

:

op het kruispunt Bochoutestraat en Kouterstraat

Materiaal

:

Balegemse steen en arduin

Initiatief

:

Comité ad hoc "De Nieuwe Schepenbrief van Bochoute" i.s.m. de gemeentebesturen van Gavere, Oosterzele, Zottegem en Zwalm

In het gehucht Bochoute werd in 1249 een kouter, een stuk geprivilegieerde grond verkocht (als renteverkoop) door een Dikkelvense boer, Boudewijn Meulenijzer, aan een Gentse poorter. Een bewijsstuk voor de lokale schepenen werd opgemaakt door de naburige schepenbank van Velzeke. Deze (gelukkig bewaard gebleven!) contractbrief werd opgesteld in de volkstaal, het Diets, voor die tijd (en voor de studie van het Nederlands!) een zeer uitzonderlijk gegeven. In het bredere kader van een bijzondere herdenking (750 jaar) werd ook een speciale commissie opgericht, de zogenaamde "Nieuwe Schepenbank van Bochoute". Ter plekke, aan de rand van de historische akker, werd een grote Balegemse steen opgericht, met aansluitend een arduinplaat met inscriptie. Ingehuldigd op 9 mei 1999, in het raam van een groots opgezette feestdag.

Bibliografie

:

750 jaar Schepenbrief van Bochoute
Johan Taeldeman – Luc Van Durme – Paul Kongs, 1999
Brochure VVV 't Gaverland, 1999

Titel van het monument : **DE FONTEIN**

Deelgemeente : Gavere
Straat/plein : Markt Gavere
Materiaal : Arduin – brons
Kunstenaar : Architect Louis Montoyer

Toen het scheldedorp Gavere in 1726 grotendeels door brand werd vernield, besloot men na herhaald aandringen tot het bouwen van een fontein. Zij zou hulp bieden bij nieuwe branden en de inwoners van drinkbaar water voorzien. Louis Montoyer, bouwmeester in dienst van het Oostenrijks Gouvernement, tekende in 1780 het plan. Op de achterzijde van de fontein staat de datum 1781. Op twee zijden in een medaillon staan de letters S.P.Q.G. (= "Senaat en het Gaverse volk"). In 1983, na een flinke restauratie, greep er zelfs een fonteinfeest plaats. Sinds haar oprichting loopt de fontein winter en zomer en komen er dagelijks inwoners zich bevoorraden. Maar drinkbaar is dit helder water helaas niet meer.

Bibliografie : Gavere.
Antoine De Smet en Robert Timmermans
uitgeg. in: Zottegems Cultureel jaarboek, 1966

Titel van het monument : **'T KLEIN FONTEINTJE**

Deelgemeente : Gavere
Straat/plein : Kruispunt Broeckstraat – Scheldestraat
Materiaal : Gietijzer, baksteen en kasseien
Initiatiefnemer : Antoine De Smet – Paul Kongs – VVV 't Gaverland

Aangezien de grote fontein op de Markt in de loop van zovele jaren haar degelijkheid had bewezen, besloot het gemeentebestuur ca. 1900 tot uitbreiding van haar watervoorziening. Negen kleine pompjes – handbediend met sleutel – werden aangekocht en als volgt geplaatst: 3 in de Onderstraat, 2 op de Markt, 2 in de Broeckstraat en 2 in de Scheldestraat. De sleutel voor het bedienen ervan kostte de gebruiker 1 BEF te betalen aan het gemeentebestuur. In 1970, toen TMVW met leidingwater haar intrede deed in alle gemeenten, werden de pompjes "waardeloos" en verwijderd. Eén gerecupereerd exemplaar werd op de scheiding van de Broeckstraat en de Scheldestraat teruggeplaatst en ingehuldigd n.a.v. het jaar 2000.

Titel van het monument : **STEEN DER VERDWENEN DORPEN**

Deelgemeente : Baaigem
Straat/plein : hoek: Baaigemstraat-Ellevestraat
Materiaal : Balegemse steen
Initiatiefnemer : Comité voor Streekvalorisatie

Onder impuls van pastoor D'Hollander, mevr. Leclercq en een comité werd in 1972 het "Centrum voor Streekvalorisatie" te Baaigem opgericht. Met dit initiatief zou men proberen Baaigem op cultureel, folkloristisch en agrarisch vlak in de kijker te plaatsen. In 1978 werd hier de eerste "Boerenmarkt" van Vlaanderen geopend. In oktober 1978 werd, onder impuls van het comité een grote Balegemse steen onthuld op de hoek van de Baaigemstraat en de Ellevestraat. Hij zou een unieke symbolische waarde krijgen voor alle kleine plattelandsgemeenten die door de fusie van 1977 hun autonomie waren verloren.

Bibliografie :

- Baaigem
Antoine De Smet, 1989
- Archiefbeelden Gavere
Antoine De Smet, Paul Kongs en Alex Vertenten,
uitgave Alan Sutton, Brussel, 2001

Titel van het monument

:

DE VIERSCHAAR

Deelgemeente

:

Asper

Straat/plein

:

Gemeenteplein

Materiaal

:

Baksteen – arduinsteen – ceramiek

Initiatiefnemers

:

Karel Hubau, Feestcomité Asper Dorp en Gemeentebestuur

De Vierschaar is een der oudste vormen van rechtspraak die in openlucht plaatsvonden. Een voorzitter, gezeten tussen schepenen, aanhoorde er de partijen van aanklagers en beklagden en sprak er recht. Zij vertegenwoordigden het hoge gezag. Asper, vroeger intens verbonden met Zingem, was een der grootste heerlijkheden uit de streek. De familie Van Houbrouck die deze heerlijkheid beheerde, bezat meerdere kastelen en vierscharen o.a. te Moregem en Asper. De oude vierschaar te Moregem is de enig bewaarde in ons land. Toen men zekerheid had dat de geheimzinnige "Kwintie" van Asper een opstaand onderdeel was van zo'n vroegere vierschaar, werd meteen een comité opgericht. Men besloot het vernieuwde Gemeenteplein met een uniek monument te verrijken. Op de tekening herkent men rechts de verweerde "Kwintie" en links de replica van zo'n steen met wapenschild. Op 11 september 1999 werd de "Vierschaar" met de nodige luister ingehuldigd. Dit betekende meteen een mooie afsluiter voor de 20ste eeuw.

Bibliografie

:

De Kwintie en het nieuwe vierschaarmonument te Asper.
Paul Kongs

Titel van het monument

:

DE "VIJFLINK"

Gemeenten

:

Gavere (maar identieke beelden bevinden zich te Melle, Merelbeke, Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem)

Straat/plein

:

Rond punt aan de Brandweerstraat

Materiaal

:

Arduin

Kunstenaar

:

Hr. Huyghe (Melle)

"VIJF voor VIJF" staat voor een creatief samenwerkingsverband op toeristisch en cultureel vlak, tussen de 5 gemeenten Gavere, Melle, Merelbeke, Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem. Dit partnerschap startte in 1996, en diverse projecten kenden heel wat succes: fietsroutes, "Kunstdeuren", "Dag van de kleine monumenten", "Gluren bij de burens", de fototentoonstelling "Vensters" e.a.

In 2000 werd vijf jaar samenwerken speciaal gevierd met o.a. een wedstrijd voor beeldhouwkunst. Opdracht was een "monument" te ontwerpen in vijfvoud, een "vijflink", te plaatsen in openlucht in elk van de 5 gemeenten. Winnaar werd de heer Huyghe uit Melle.

Titel van het monument : **CARLOS DIERICKX: EEN MONUMENT**

Deelgemeente : Asper
Straat/plein : Carlos Dierickxplein
Materiaal : Bronzen borstbeeld op een sokkel van cortenstaal
Initiatiefnemer : Gemeentelijk Comité "Slag bij Gavere 1453"

Het beeld "Carlos Dierickx: een monument!" is een creatie van Kristien Vervaeet (*), werd in brons gegoten bij Art Casting – Oudenaarde.

De sokkel in cortenstaal werd gemaakt door Philip Vanoutrive – Gent. De technische dienst van de gemeente Gavere zorgde voor de praktische inplanting van het beeld op de locatie.

Plaatsing van het beeld: dinsdag 6 september 2005

Onthulling: zondag 11 september 2005

Dokter Carlos Dierickx, geboren en getogen Asperling, werd vrij onverwacht in de Asperse dorpspolitiek binnengeloodst in 1947. Meteen als burgemeester: van 27 februari '47 tot 4 september '53.

Na 6 jaar oppositie, als dynamisch raadslid, mocht hij de burgemeesterssjerp opnieuw omgorden en dragen van januari '59 tot aan het einde van Asper als zelfstandige gemeente op 31 december 1976.

Bij de memorabele fusie-verkiezingen (Gavere was inmiddels verruimd met Asper, Baaigem, Dikkelvenne, Semmerzake en Vurste opgeslokt) kwam Carlos Dierickx met klank als overwinnaar uit het strijdperk! Hij bleef aan het roer van "Groot-Gavere" van 1 januari 1977 tot 28 mei 1998, halfweg zijn vierde Gaverse ambtstermijn. Zijn hoge leeftijd en zijn gezondheid lieten hem helaas in de steek.

Bijna een halve eeuw burgemeesterschap in een ongelooflijk snel evoluerende tijd!

Hij was niet zo maar een wijze en toegewijde burgervader.

Gedreven dokter, fervent sportman en avonturier, groeide hij mede vanuit zijn talrijke passies uit tot een merkwaardige volksfiguur, bekend tot ver buiten de gemeentegrenzen. Talrijk zijn de kleurrijke verhalen rond zijn manier van aanpakken, soms wijs, soms in de geest van Uilenspiegel.

Sportverenigingen lagen hem heel nauw aan het hart, maar ook de socio - culturele verenigingen konden steeds op hem rekenen. Zo is Carlos Dierickx als het ware een deel van ons historisch "erfgoed" geworden en zo leeft hij verder in de harten en op de tong van velen.

Na zijn overlijden op 3 september 2003 werd het gemeenteplein van Asper terecht

herdoopt in Carlos Dierickxplein. En van 11 september 2005 af prijkt hij daar, in brons "vereeuwigd" om zijn brede, menselijke en humoristische kijk op leven en samenleven.

(*) website: <http://users.telenet.be/kristien.vervaet>

e-mail: kristienvervaet@telenet.be